

Statenmededeling

Onderwerp

Aanvraag Van Gogh Nationaal Park (Van Gogh NP)

Datum

28 mei 2024

Documentnummer

GS: 5923634

PS: 5933333

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

Het verzoek van Gedeputeerde Staten aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) om het Van Gogh NP (in ontwikkeling) als Nationaal Park aan te wijzen, namens alle partners in Van Gogh NP.

Aanleiding

Met deze mededeling informeren wij u over het Van Gogh NP en ons verzoek aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) om het Van Gogh NP (in ontwikkeling) als Nationaal Park aan te wijzen (zie bijlage 1).

Wat is het doel van het Van Gogh NP en wat levert het op?

Van Gogh NP wil een Nationaal Park nieuwe stijl¹ zijn. Robuuster, sterker en van internationale allure. Een Nationaal Park als icoon van de Brabantse natuur dat kansen biedt voor ondernemers, groei en betere spreiding van toerisme en bewustwording van de natuur. Een Nationaal Park dat zorgdraagt voor een aantrekkelijk en gezond woon- en leefklimaat, met prachtige landschappen en cultuur om de hoek, omdat dit een absolute voorwaarde voor een succesvolle kenniseconomie is.

Het Van Gogh NP, zoals beschreven en verbeeld in het [Masterplan](#), is een richtinggevende koers voor de lange termijn. Een uitnodigend verhaal voor de toekomst voor de samenleving en overheden, ook om te experimenteren.

Een gezamenlijke strategie, gekenmerkt door:

- Een aanpak, juist ook buiten de natuurgebieden om het landschap en de biodiversiteit te versterken;
- Urgentie en het momentum van de grote opgaven als kans te benutten;
- Een proeftuin, vehikel en katalysator voor urgente opgaven, waarbij concrete resultaten helpend zijn voor meer formele plannen en programma's

¹ Motie Van Veldhoven/Jacobi over nationale parken nieuwe stijl in 2014

(zoals het BPLG, de GGA Groen-Blauw, het Ruimtelijk Voorstel en het werken in de geest van de nieuwe Omgevingswet).

Datum

28 mei 2024

Documentnummer

GS: 5923634

PS: 5933333

In Van Gogh NP wordt samen gewerkt aan een landschap waar mensen trots op zijn en waar ondernemerschap hand in hand gaat met de versterking van dit landschap en biodiversiteit. Deze ambitie verbindt, want er is vanuit verschillende invalshoeken een belang:

- vanwege gezonde, mooie leefomgeving voor bewoners en bezoekers;
- voor natuur en biodiversiteit;
- perspectief voor boeren;
- voor recreatieondernemers en ander bedrijfsleven;
- en voor vestigingsklimaat van de regio.

Wat is er tot nu toe gebeurd en waar staan we nu?

De ambitie voor Van Gogh NP 'nieuwe stijl' is gestart in 2016, toen Nationaal Landschap Het Groene Woud, Nationaal Park Loonse en Drunense Duinen en Brabants Landschap het concept "Van Gogh Nationaal Park" als bidbook hebben ingediend in het kader van de verkiezing van het "mooiste natuurgebied van Nederland".

In juni 2018 is het Van Gogh NP, in het bijzijn van de toenmalig Commissaris van de Koning Wim van de Donk, uitgeroepen tot "Nationaal Park in oprichting".

In maart 2020 hebben 30 partners (waaronder grote steden, landelijke kernen, 3 waterschappen, ZLTO, natuurorganisaties en bedrijfsleven) ingestemd met het Masterplan Van Gogh NP en hebben wij op 30 maart 2020 een verzoek aan de Minister van LNV gestuurd om het Van Gogh NP als NP aan te wijzen.

Op 1 januari 2021 is de Stichting Van Gogh NP met het Parkbureau opgericht. Het Parkbureau faciliteert de samenwerking en de uitvoering van projecten en activiteiten in Van Gogh NP.

Op 24 juni 2021 ontvingen wij het antwoord van de Minister van LNV om de statusaanvraag aan te houden (tot na de evaluatie en actualisering van het beleid voor Nationale Parken) én te verkennen hoe het Rijk als partner kan bijdragen aan de ambities van het Masterplan Van Gogh NP.

Van Gogh NP staat nu aan de vooravond van mogelijke toekenning van de status 'Nationaal Park'. De Minister heeft op 16 juni 2023 het nieuwe Beleidsprogramma Nationale Parken (2024-2030) aan de Tweede Kamer gestuurd en daarvoor ook financiële middelen vrijgemaakt. Het Ministerie van LNV heeft aangegeven dat het Van Gogh NP geen nieuwe aanvraag voor de status NP hoeft in te dienen, maar kan volstaan met een geactualiseerde aanvraag. Afhankelijk van de landelijke politieke ontwikkelingen zou verwacht mogen worden dat de Minister LNV dan in september 2024 besluit over de toekenning van de status Nationaal Park.

Provinciale rol en partnerschap

Al sinds 2016 is de provincie meewerkend en meebetalend partner in het Van Gogh NP. In vervolg op ons partnerschap 2021-2023 hebben wij op 14 november 2023 besloten een begrotingssubsidie (aard project) van €124.500,- voor het overgangsjaar 2024 aan Stichting Van Gogh Nationaal Park te verlenen. Het aangaan van de samenwerkingsovereenkomst 'Van Gogh Nationaal Park 2024-2028' hebben wij aangehouden.

Deze samenwerkingsovereenkomst is op 30 november 2023 door zo'n 70 partners (waarvan ca. 45 betalend) ondertekend.

Op 6 februari 2024 hebben wij besloten onze rol en betrokkenheid bij het Van Gogh NP tot en met 2028 te continueren omdat de samenwerking bijdraagt aan opgaven waar we als organisatie voor gesteld staan. De provincie bouwt haar aandeel en financiële bijdrage daarbij geleidelijk af naar het niveau vergelijkbaar met die van een grote stad (zoals bijvoorbeeld Eindhoven).

Datum

28 mei 2024

Documentnummer

GS: 5923634

PS: 5933333

Bevoegdheid

De ontwikkeling van Van Gogh NP is in lijn met het Bestuursakkoord 'Samen maken we Brabant!'. Wij hebben hierin een uitvoerende rol en zijn bevoegd het statusverzoek bij de Minister van LNV in te dienen. PS hebben hierin een controlerende rol.

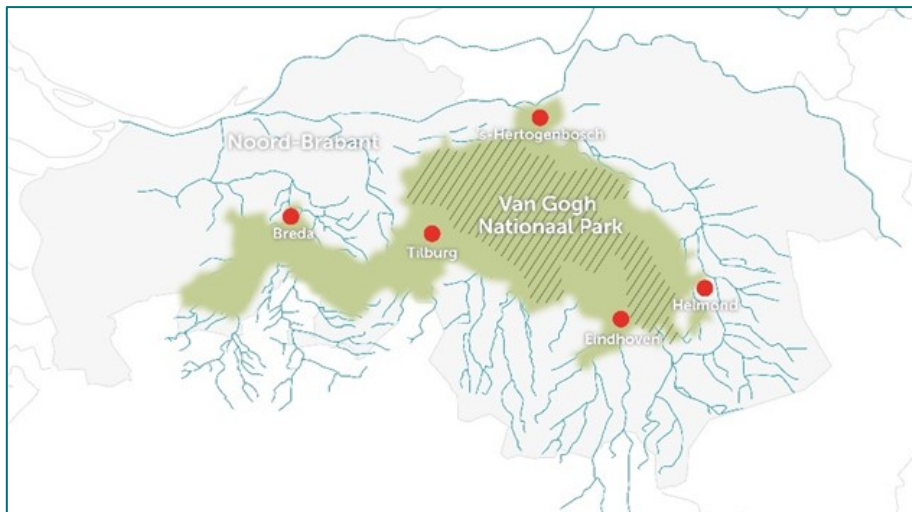
Kernboodschap

1. Het Van Gogh NP is een kwaliteitsconcept en een sterk merk

De samenwerkende partners zijn ervan overtuigd dat topnatuur en topcultuur cruciale vestigingsfactoren zijn in het economische hart van Brabant. Van Gogh NP versterkt onze positie als economische regio met een bijzonder aantrekkelijk vestigingsklimaat, zet Brabant (inter)nationaal extra op de kaart voor duurzaam cultuurtoerisme en geeft perspectief aan boeren die in dit landschap door willen. Het is een internationaal visitekaartje voor Nederland. Een nationaal park met de naam Van Gogh NP is nog aansprekender.

2. Geactualiseerde aanvraag voor een deelgebied (zie bijlage 2)

Onderdeel van deze toekenning is dat het deelgebied De Meierij, het benedenstroomgebied van de Dommel, formeel wordt aangewezen als Nationaal Park, maar dat de samenwerking en ontwikkelingsgerichte aanpak met de focusprogramma's (inclusief de financiële middelen en communicatie), onverkort en zonder onderscheid wordt voortgezet voor het gehele werkgebied van het Masterplan, onder de vlag van het Van Gogh NP.

Datum

28 mei 2024

Documentnummer

GS: 5923634

PS: 5933333

Het formele Van Gogh NP (gearceerd) in het werkgebied dat onder de vlag van Van Gogh NP wordt ontwikkeld (groen)

Alle ruim 70 partners in het Van Gogh NP hebben unaniem ingestemd met deze constructie om zo de ontwikkelingsgerichte aanpak voort te kunnen zetten binnen het beleid voor Nationale Parken van LNV.

3. Het Masterplan heeft een dubbel doel

Het Masterplan is (samen met de landschaps-ecologische onderbouwing en begrenzing Van Gogh NP) enerzijds de basis voor de onderbouwing van de aanvraag en bevat onder andere informatie over de unieke aanwezige natuur- en landschapswaarden.

Anderzijds is het Masterplan een samenwerkingsconcept met een gezamenlijke koers gericht op meerwaarde, waarin partijen ieder vanuit een ander belang werken aan dit groene kerngebied van Brabant.

Samenwerking door maatschappelijke organisaties, overheden, bedrijven, ondernemers, landgoedeigenaren en vooral ook de vele burgerinitiatieven, vrijwilligers en betrokken bewoners die zo kenmerkend zijn in dit gebied.

Een beweging die al gaande is en die nu wordt versterkt.

4. Het Kompas en de vier ontwikkellijnen zijn complementair aan de provinciale ontwikkelopgaven

Uitgangspunt is dat elke ontwikkeling in het Van Gogh NP ook bijdraagt aan de kwaliteit van de natuur, het landschap en de biodiversiteit, en dat wij elkaar daarop uitdagen en inspireren. De manier waarop we dat gaan doen is omschreven als een 'kompas'. Dat is geen keurslijf, maar een manier van werken vanuit gedeelde waarden en ambities.

Het Masterplan biedt voldoende aanknopingspunten om provinciale opgaven te realiseren en om gebiedsgericht werken vorm en inhoud te geven. Omgekeerd kunnen de programma's van de provincie Noord-Brabant bijdragen aan het succes van het Van Gogh NP.

Sinds het indienen van de aanvraag bij de Minister van LNV in maart van 2020 zijn er dankzij de katalyserende werking van het Van Gogh NP mooie resultaten geboekt of in voorbereiding. Daaronder vallen bijvoorbeeld de Brabantse Biodiversiteitsmonitor Melkveehouderij, het binnenhalen van zowel landelijke als Europese subsidies en plannen voor een boomkweeksector die toekomstbestendig en biodivers is.

Daarnaast zijn er nog tal van andere initiatieven, zoals die van deelnemers van de Van Gogh NP Academie. Zie daarvoor het [jaaroverzicht Van Gogh NP 2023](#) en/of www.vangoghnationaalpark.nl.

Van Gogh NP is een katalysator voor en helpt bij het Brabants Programma Landelijk Gebied, de Groen-Blauwe Gebiedsgerichte Aanpak, het Ruimtelijk Voorstel en het werken in de geest van de nieuwe Omgevingswet.

Datum

28 mei 2024

Documentnummer

GS: 5923634

PS: 5933333

5. *Het dynamische ontwikkelconcept van het Van Gogh NP is uitgangspunt bij toetsing aan de vigerende wet*

De aanwijzing als Nationaal Park heeft geen aanvullende juridische of planologische gevolgen.

Wij gaan er daarom van uit dat een aanwijzing van Van Gogh NP betekent dat dit dynamisch ontwikkelconcept nu en in de toekomst wordt mogelijk gemaakt, ondersteund en aangemoedigd.

De partners van het Van Gogh NP beslissen samen in de loop van het proces, wanneer en met welk instrumentarium zij deze ontwikkelingen (ruimtelijk) verankeren in het kader van de Omgevingswet. Daarbij wordt in het bijzonder gelet op het mogelijk maken van ontwikkelingen die van onderop worden opgebouwd. Met de waarden en principes, zoals vastgelegd in onze Brabantse Omgevingsvisie.

6. *Governance*

De organisatie van Van Gogh NP is ontworpen om een brede alliantie mee te laten sturen aan de inhoud van het programma. Het kleine Parkbureau dat als stichting opereert, legt verantwoording af aan alle partners die zich laten vertegenwoordigen door een afvaardiging die in de bestuurlijke regiegroep plaatsneemt.

Deze regiegroep bewaakt de inhoudelijke koers maar zorgt ook voor terugkoppeling van de projecten die door de partnerorganisaties worden uitgevoerd zonder dat men bestuurlijk verantwoordelijk is voor de resultaten van de stichting. Op deze wijze is er een scheiding tussen de collectieve morele bestuurlijke verantwoordelijkheid en de operationele bestuurlijke verantwoordelijkheid. Dit model is het beste te vergelijken met een coöperatie met dat verschil dat de partners zich meerjarig verbinden middels een samenwerkingsovereenkomst in plaats van dat er sprake is van lidmaatschap.

Voor de periode 2024 - 2028 ligt er een stevige ambitie om het partnerschap uit te breiden met meer private partijen. Op dit moment bestaat het grootste deel van de ruim 70 partners uit maatschappelijke organisaties en overheden.

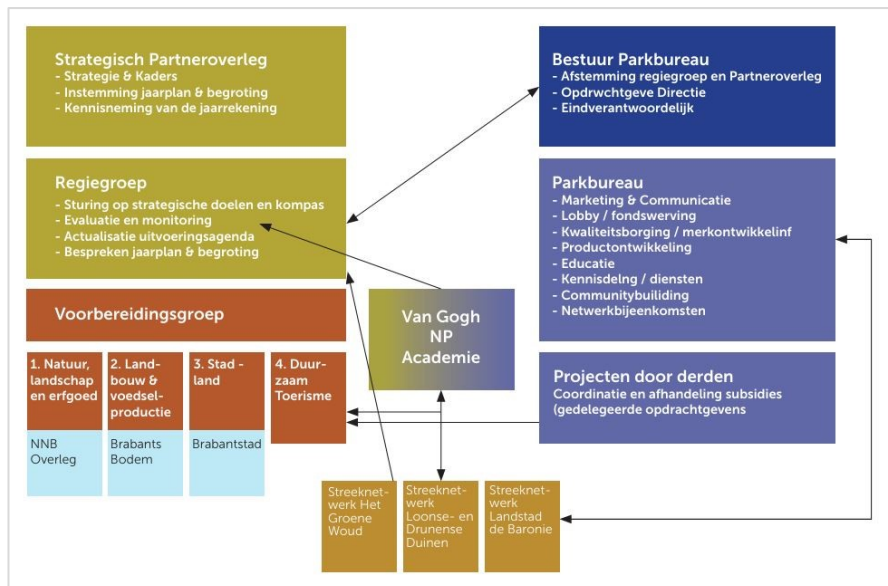
Datum

28 mei 2024

Documentnummer

GS: 5923634

PS: 5933333

Het aantal partners moet uitgroeien naar een verdeling van 1/3 overheden, 1/3 maatschappelijke organisatie en 1/3 bedrijfsleven. En een kwaliteitsslag in de beweging naar een productieve samenwerking met actieve participatie van zowel partners als ook bewoners.

Consequenties

In de brief aan de Minister van LNV met het verzoek om het Van Gogh NP aan te wijzen als Nationaal Park wordt de Minister, mede namens het bestuur van Nationaal Park Loonse en Drunense Duinen, ook verzocht om de status van dit Nationaal Park tegelijkertijd in te trekken. Dit is gekoppeld aan de toekenning van de status aan het Van Gogh NP, waarbij het huidige Nationaal Park de Loonse en Drunense Duinen onderdeel wordt van het nieuwe Nationaal Park.

Europese en internationale zaken

n.v.t.

Communicatie

Nadat de aanvraag door ons namens alle partners van Van Gogh NP aan LNV is verzonden en u als statenlid daarvan op de hoogte bent gesteld middels deze Statenmededeling wordt door het Parkbureau Van Gogh NP een gezamenlijk persbericht vrijgegeven (zie bijlage 3).

Het Atelier Van Gogh NP, de netwerkbijeenkomst voor alle partners van het Van Gogh NP op 30 mei 2024, zal deels ingaan op de statusaanvraag.

U als statenlid ontvangt voor dit Atelier separaat een uitnodiging.

Vervolg

Na het verkrijgen van de status blijven we partner van deze meerjarige samenwerking. Daartoe is reeds een samenwerkingsovereenkomst 2024-2028 opgesteld en door vele partners ondertekend. Wij hebben de overeenkomst op 30 november 2023 niet ondertekend, maar inmiddels ons partnerschap en onze partnerbijdrage voor 2025 t/m 2028 bevestigd aan het Parkbureau.

U als statenlid wordt door het Parkbureau tweemaal per jaar uitgenodigd voor het Atelier Van Gogh NP. Een netwerkbijeenkomst voor alle partners van het Van Gogh NP.

Bijlagen

1. Aanbiedingsbrief van Gedeputeerde Staten Noord-Brabant namens de Regiegroep Van Gogh NP
2. Kaart formele begrenzing Van Gogh NP
3. Persbericht van Van Gogh NP

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

mr. I.R. Adema

drs. G.H.E. Derks MPA

Programma Wonen, Werken en Leefomgeving

Datum

28 mei 2024

Documentnummer

GS: 5923634

PS: 5933333